

СУЕВЕРИЯ СРЕД ДНЕШНИТЕ ХРИСТИЯНИ

ПОПУЛЯРНИ БИТОВИ СУЕВЕРИЯ

Тъй казва Господ: не вървете по пътя на езичниците и не се плашете от небесни поличби, от които езичниците се плашат (Иерем. 10:2)

Още преди повече от 1600 години **св. Йоан Златоуст** (+407) говори за опасността от този вид „битови“ суеверия, които сега ни заобикалят отвсякъде. Хората са склонни да дават всевъзможни тълкувания не само на небесните поличби, но и на съвсем незначителни събития от рода на: кихане, сърбеж на носа, изпускане на чиния, счупване на огледало, дали си седнал на ъгъла на масата, дали черна котка ти е пресякла пътя, с кой крак тръгваш на път и т.н. По този повод св. Василий Велики пише следното: „на мнозина християни им се струва като нещо безвредно да дават ухо на такива неща, да обръщат внимание на поличби, да слушат тълкувания. Кихне ли някой на дума, казват: „и това има значение“. Някой зад гърба ми ме е нарекъл по име, кракът се е подхлъзнал на излизане, дрехата се е закачила за нещо - всичко това бива считано за пречка. Има дори доста известни хора, очакващи Съдията от небесата, които хладнокръвно падат в същия вреден порок. Но чуй: народът, който се е отдал на това, е отхвърлен.“ (1)

Неразумното доверие към подобен вид „тълкувателни“ суеверия, както и към популярните „съновници“ (които на практика са разновидност на тълкувателните суеверия) е поредната окултна въдица, с която тъмните духове се опитват да улавят своите човешки жертви. А освен всичко това, съвременните хора все по-често говорят и за положителна и отрицателна енергия

на различни одушевени предмети (местности) без да разбираме защо не е правилно. Ето защо **св. Николай (Велимирович)** категорично заклеява всички тези „тълкувателни“ суеверия като бесовски мистерии: „Има три вида празни вярвания – в слепия случай, в силата на различни предмети и във всемогъществото на злите духове. Различни видове знахари (и тълкуватели) се занимават с пророкуване на събития, различават положителна или отрицателна енергия на предметите и се опитват да заклинат демоните. Само християнската вяра, както никоя друга, по най-решителен начин е осъдила и отхвърлила всички подобни бесовски мистерии“ (2).

Може би тук е редно да изброим и някои от най-популярните суеверия, които не само са много далече от християнството, но дори от най-обикновения здрав човешки разум:

- ако седнеш срещу ъгъла на масата, няма да се ожениш или омъжиш;
- ако изпуснеш и счупиш чиния или чаша, това е на късмет;
- ако ти „играе“ дясното око – на хубаво е, а лявото – на лошо е;
- ако сънуваш, че ти пада зъб – някой ще умре (колкото по преден е зъбът, толкова по-близък е човекът);
- ако счупиш огледало, на колкото парчета се счупи, толкова години ще имаш нещастна любов;
- метла под леглото на бебето гони злите сили;
- върнеш ли се, когато си тръгнал на някъде, трябва да преобърнеш нещо или да пипнеш земята и косата си;
- за да не ти се случи нещо неприятно, за което става въпрос, трябва да „чукнеш на дърво“;
- ако ти се скъса копче, ще ти се обяснят в любов;
- сряда и петък не се пере и не се шие;
- великденското червено яйце запазва от беди и болести;
- млад човек не трябва да засява орех;
- не трябва да се подарява живо цвете в саксия – на умряло е;
- ако черна котка ти пресече пътя е лош знак;
- сутрин тръгвай от дома с десния крак.

За друго древно суеверие ни известява и **св. Йоан Златоуст**: „Който, излизайки от дома си среща изкривен или куц човек и счита това за лош знак, той размисля по бесовски, защото не срещата с някой човек прави деня, а греховният живот“. Тук единственото, което трябва да добавим е, че думите му се отнасят не само до срещата с куция човек, а и до всички незначителни събития, които постоянно се случват и на които постоянно се придава неправилно значение. Светецът го е казал пределно ясно: **НЕ тези дребни събития правят деня (или живота) на човека нещастен, а греховният живот.**

Но да продължим с изброяване на суеверните безсмислици:

- бременната майка не бива да плете детски дрешки за бебето си, защото така щяло да се оплете и пъпчето на бебето;
- бременност не се казва до третия месец;
- бременната жена не трябва да се подстригва (косата ѝ не трябва да се подрязва, защото така се режело от късмета на бебето).
- не трябва предварително да се купуват дрешки и други неща за бебето, да не би да стане нещо лошо.

Трябва да отбележим по повод суеверията, свързани с бременност, майчинство и грижи за бебето, че такъв род суеверия определено датират от много дълбока древност.

Защото отново **св. Йоан Златоуст** строго укорява своите савременници за това, че те, бидейки християни, са изпълнени със суеверия и постъпват по езически: „След брака – казва светителят, – ако се роди дете, виждаме множество символични действия, предизвикващи смях: хората говорят за различни плетеници, червени конци, дрънкулки и други подобни неща, доказващи огромно безумие, тогава когато на младенеца не трябва да се възлага нищо друго, освен спасителният Кръст. И докато Христовият Кръст, обърнал цялата вселена и поразил дявола, остава в пренебрежение, същевременно безопасността на младенеца се връчва на преди, конци и други подобни.

Не чувствате ли срам? Не разбирате ли, че дяволът хитро си разпростира мрежите от най-ранна възраст и води към ада тези, които биват измамени? И никак не е удивително, ако това се върши при езичниците. Но когато и тези, които се кланят на Кръста, причастяват се с неизречените Тайнства и имат любомадрие, се придържат към такива срамни обичаи – това е достойно за горчив плач“ (3).

„А какво да кажем за хората – казва на друго място светият Златоуст, – които си привързват към главата и нозете медни монети с образа на Александър Македонски? Кажи ми: това ли е нашата надежда? Как след смъртта и възкресението на Господа ти възлагаш надеждата си за спасението върху изображението на един езически цар?“

Но да подължим с изброяването на други популярни суеверия. И дано добре се научим да виждаме тяхното безсмислие и бездуховност!

- ако настъпиш кучешко изпражнение, щял си да имаш късмет;
- ако някой ти дойде на гости, когато ядеш, той не ти е враг;
- ако видиш падаща звезда и си пожелаеш нещо, ще се сбъдне;
- ако паяк пълзи по дрехите ти, е добър късмет;
- подковата носи добър късмет;
- да счупиш огледало е седем години лош късмет;
- ако те сърби носа, ще се караш с някого (или ядосваш), ако пък ти гори носа – ще получиш новина;
- не трябва да минаваш под стълба, облежната на стената (или други подобни предмети, образуващи триъгълник), защото ще те сподели беда;
- ако ти бучи лявото ухо, някой те хвали, ако е дясното – одумва те;
- ако те сърби лявата ръка, ще получиш пари, ако е дясната – ще даваш;
- ако видиш свещеник на улицата, добре е да го пипнеш „за късмет“;
- не е хубаво да срещаш свещеник (суеверие, обратно на предното);
- чуеш ли кукумявка – на умряло е;
- не оставяй чантата си на земята – на безпаричие е;
- хвърляй сол през рамо (или направо към предмета, който носи опасност), за да се защитиш от нещастие;
- не изтупвай покривката по тъмно – на безпаричие е;
- не събирай трохите в ръка – на глад е;
- перата от орел носят късмет;
- ако намериш кърфица на земята, ще имаш късмет;
- ако падне вилица, трябва да се очакват гости;
- носене на чесън около врата предпазва от вампири;
- носене на ръка като амулет предпазва от злото;
- не трябва да се сочи луната по всяко време;
- паднали на земята метеорити са добра поличба;
- да видиш сова носи добър късмет, защото тя е символ на мъдростта;
- да видиш дъга носи добър късмет; накрая на дъгата има кофа със злато;
- ако пръстенът на младоженеца не влезе веднага на пръста – ще се разделят младоженците;
- ако кумът чукне короните при венчавката – на раздяла е;
- булката да не се обръща назад, когато излиза от бащиния дом;
- търговско суеверие: ако първият клиент за деня е мъж, това е добър знак; ако е жена – лош знак;
- не давай пари в понеделник – цяла седмица ще ти върви на даване;
- не започвай нищо ново в петък;
- не обличай нищо ново в петък;
- отварянето на чадър в помещение носи беда;
- първи април е ден на лъжата.

Когато на някой човек не му достига решимост да извърши нещо, той е склонен да търси суеверна помощ от заобикалящи го бездушни предмети и събития. Например започва сам да си измисля и да търси „знамения“ от рода на следните: „ако асансьорът дойде до 15 секунди, ще

си купя ново палто“, или „ако светофарът светне зелено докато преброя до 5, ще поканя колежката на вечеря“ и т.н.

Тези гадания понякога приемат благочестива обвивка. Например гадания с помощта на Библията: човек отваря на слуки свещената книга и според страницата, на която тя се е отворила, той взема съответното решение. Но още от дълбока древност всички тези „църковни гадания“ са били считани за тежък грях!

Следва продължение...

- 1) Св. Василий Велики. Тълкувание на книга на прор. Исаия. Творения, т.2. Св. Гора Атон, 2008, с. 93-94.
- 2) Св. Николай Сръбски. О Боге и людях. Москва, 2006, с. 199.
- 3) Виж беседата на св. Йоан Златоуст относно Първото послание към Коринтяни.

Автори: йеромонах Висарион (Зографски) и йеромонах Йоан (Филипов)

Този текст се публикува по благословието на йеромонах Висарион (Зографски)